

Oponentní posudek disertační práce

Autorka: Mgr. Markéta Frývaldská

Název: Modifikace některých psychodiagnostických metod zjišťování školní zralosti použitelné u sluchově postižených dětí

Autorka se ve své disertační práci dotýká některých aktuálních otázek týkajících se současného stavu diagnostiky školní zralosti dětí se sluchovým postižením. Tato oblast si oprávněně zaslouhuje maximální pozornost široké odborné veřejnosti, neboť výsledky kvalitních diagnostických postupů mohou podstatnou měrou přispět k adekvátní volbě edukační strategie u žáků se sluchovým postižením na preprimárním a primárním stupni vzdělávání.

Předložená disertační práce má 94 strany textu segmentovaného do čtyř následně vnitřně strukturovaných kapitol. Je členěna na část teoretickou a výzkumnou, obě jsou zpracovány proporcionálně a jsou odpovídajícím způsobem provázány. Teoretická východiska autorka čerpala z odborné literatury, jejíž výběr obsahuje 81 titulů tuzemské i zahraniční produkce.

Teoretická část disertační práce je koncipována do tří základních kapitol, v nichž autorka precizuje základní terminologické pojmy, s nimiž v práci operuje. Způsob excerptce informací z odborné literatury svědčí o schopnosti autorky analyzovat poznatky a výzkumná fakta. Kladně lze hodnotit důslednost, s níž vybírala psychologické pojmy a uváděla je do kontextu s termíny z oblasti surdopedie, nicméně připomínky mám k velmi stručnému zpracování subkapitoly 1.1.2 (tvoří ji vlastně jen tabulka), nejasné obsahové diferenciaci subkapitol 1.1.3 a 1.1.4, přičemž druhá z nich obsahuje pouze výčet příčin sluchového postižení bez dalšího zpracování. V kapitole týkající se geneze edukační intervence jedinců se sluchovým postižením by bylo vhodné vzhledem k zaměření práce vzpomenout historické i současné možnosti vzdělávání sluchově postižených na našem území.

Z dalších kapitol teoretické části je patrná snaha autorky poskytnout komplexní pohled na specifika diagnostiky školní zralosti, ale informace zde prezentované jsou někdy velmi stručné (např. 1.3, 1.3.1) a nepřesně uváděné (např. deskripce znakového jazyka a jeho legislativní zakotvení). V kapitolách s názvem shrnutí bych očekávala spíše evaluaci prezentovaných a excerptcí získaných informací, než jen opakování informací již dříve uvedených.

Kapitola 3 je precizně zpracovaná, podává systematický přehled o diagnostických metodách zjišťujících školní zralost u intaktní populace. Deskripce jednotlivých klinických a testových metod a způsob jejich aplikace dokumentuje složitou situaci při diagnostice školní zralosti u dětí se sluchovým postižením.

Výzkumná část práce (kapitola čtyři) je zpracována na základě bohatých empirických zkušeností autorky. Široký rejstřík jejích praktických znalostí umožnil autorce provést analýzu nejfrekventovanějších metod vyšetření školní zralosti a navrhnout jejich modifikaci pro vyšetření dětí se sluchovým postižením. Promyšlená deskripce postupu šetření i zvolené metody a techniky sběru dat odpovídají zaměření výzkumu, škoda jen, že autorka nevěnuje větší pozornost interpretaci průběhu diagnostického šetření a doporučení pro použití testů u dětí se sluchovým postižením. Práci by prospěl detailnější kvalitativní rozbor získaných výsledků, zajímavé by jistě bylo zjištění, jak se například do výsledku reverzního testu, který má zjistit, zda je dítě zralé pro výuku čtení, promítá skutečnost, že děti se sluchovým postižením recipují psaný text již ve třech letech.

Po jazykové stránce by práce potřebovala důkladnější korekturu celého textu, objevují se v ní drobné gramatické nedostatky (s. 9, 13, 14, 15, 16, atd.) nepřesnosti ve numerickém označení kapitol a v některých případech (s. 89, 90) chybí název užitých tabulek a grafů.

Mgr. Markéta Frývaldská řeší ve své disertační práci aktuální, odborně i sociálně naléhavý problém týkající se možnosti diagnostiky dětí se sluchovým postižením. Prokazuje schopnost vědecký problém formulovat a řešit na základě teoretických východisek získaných z uvedených odborných titulů literatury. Přes uvedené připomínky předložená práce splňuje kritéria kladená na disertační doktorské práce po stránce obsahové i metodologické.

Disertační práci **doporučuji k obhajobě**. V případě jejího úspěšného obhájení navrhuji přiznat Mgr. Markétě Frývaldské vědecko-akademickou hodnost **philosophia doctor**.

V Olomouci, 3.4.2006

doc.PhDr. Eva Souralová, Ph.D.